Кафедра мідних духових та ударних інструментів

Фах (підготовка магістерської виконавської програми)

Ударні інструменти

Освітній ступінь	магістр	**Курс**	1-2
		Семестр	1,2,3
Спеціальність	**025 «Музичне мистецтво»**		

Освітньо-професійна програма	**«Музичне мистецтво» Ударні інструменти**	**ECTS**	10
		Загальний обсяг годин	300
		Індивідуальні заняття	96
		Самостійна робота	204

Статус **обов'язкова**

Форма контролю **екзамен/ атестаційний іспит**

Інформація про викладачів

ПІБ	**Колокольніков Володимир Іванович** Заслужений артист України, професор кафедри мідних духових та ударних інструментів НМАУ імені П.І. Чайковськгого,
e-mail	kolokolbell@gmail.com
ПІБ	**Черненко Георгій Васильович** Заслужений артист України, професор кафедри мідних духових та ударних інструментів НМАУ імені П.І. Чайковськгого,
e-mail	arsnovadrum@gmail.com

Анотація навчальної дисципліни

Дисципліна підготовка магістерської виконавської програми є найважливішою профільною дисципліною в циклі загально-професійної підготовки Вищих творчих навчальних закладах України. Заняття по спеціальності мають

обов'язково індивідуальну форму навчання і відбуваються під орудою та контролем викладача, досвідченого фахівця відповідної фахової підготовки.

Метою даної дисципліни є підготовка конкурентоспроможних, високопрофесійних виконавців на ударних інструментах.

Розвиток виконавської майстерності студентів в класі ударних інструментів відбувається на основі існуючих сучасних методів та методики музичної педагогіки, враховуючи спадковість набутих вже студентами відповідних навиків гри на тромбоні у системі середньої ланки музичної освіти.

Велика увага приділяється розвитку у магістрантів самостійного критичного мислення професійній сфері виконавського мистецтва. Студенти повинні протягом навчання у магістратурі під керуванням творчого керівника підготувати сольний концертний виступ та магістерську виконавську програму для Атестаційного екзамену.

Студенти повинні не лише вміти продемонструвати під час гри відповідний стиль музичного твору та манеру виконання відповідно до того чи іншого історичного періоду та жанру, а і повинні знати біографічні данні про композитора, про історичний період коли жив композитор та вміти зробити детальний аналіз музичного твору, який виконують.

За вимогами навчальної дисципліни **підготовка магістерської виконавської програми** передбачено індивідуальні заняття, самостійна робота, сольний концертний виступ, академічні концерти, іспити, та атестаційний іспит.

1. Індивідуальні заняття є незміною формою підготовки студентів з фаху. Саме особисте спілкування викладача з студентом створює умови, при яких викладач спроможний правильно оцінити рівень виконавських можливостей студента та спрямувати його на шлях розвитку і удосконалення вказавши на ті недоліки та існуючі проблеми. Саме через особисте спілкування викладач спроможний ділиться зі студентом особистим досвідом та передати увесь спектр знань набутого протягом особистої професійної діяльності.
2. Важливою складовою індивідуальних занять є виховання у студентів *уміння чути себе та уміння правильно аналізувати особисте виконання,* що дозволить студентам правильно організувати самостійну роботу, яка є важливою складовою в процесі навчання.
3. Академічні концерти, іспити є публічними виступами, на яких студент демонструє екзаменаційній комісії результат розвитку виконавської майстерності та досягнення у розкритті художнього змісту виконуваної екзаменаційної програми, крім виконавської складової екзамену, комісія може попросити екзаменуємого розповісти про композитора та твір, який він буде виконувати.
4. Державно атестаційний іспит є заключним публічним іспитом завершуючи навчання освітнього ступеня МАГІСТР. На цьому заключному іспиті студент повинен продемонструвати результат свого навчання. Програма державного атестаційного іспиту складається з музичних творів композиторів давніх часів, класиків, романтиків, сучасності та обов'язково в програмі має бути музичний українського композитора.

Рівень фахової підготовки випускників класу ударних інструментів кафедри мідних духових та ударних інструментів НМАУ імені П.І. Чайковського відповідає вимогам сьогодення, що дозволяє їм за конкурсним відбором отримати місце роботи в професійних творчих колективах нашої держави України.

Випускник музичної академії повинен засвоїти і знати:

- глибокі знання з методики гри на своєму фаховому інструменті;

- основи теорії та методології інтерпретації інструментальних творів;
- сольфеджіо, теорію музики, гармонію, поліфонію, аналіз музичних форм, основи композиторської творчості;
- методику роботи над твором (соло в ансамблі, оркестрі);
- психологію виконавської та педагогічної діяльності;
- загальну історію музично-виконавського мистецтва на духових та ударних інструментах і специфіку суміжних його різновидів;
- історію виконавського мистецтва на духових інструментах і його специфіку;
- історію музики;
- історію музичної естетики і філософії.

Звідси – високі вимоги до педагога, який повинен майстерно володіти інструментом, а також глибоко знати і методично використовувати у своїй педагогічній діяльності знання з названого циклу предметів.

Випускник НМАУ повинен мати комплекс навичок:

- різноманітними технічними прийомами, які забезпечують якісне звуковидобування та звуковедення;
- високим рівнем ансамблевої гри, синхронізацією звучання всіх партій;
- уміння визначити головне та другорядне у музичній тканині і своє місце, виходячи із цього;
- уміння слухати всі голоси ансамблю одночасно із своїм;
- навичками темпо-метро-ритмічного контролю у поєднанні з вимовлянням артикуляційних ліній;
- спільністю динамічних і тембральних завдань;
- штриховою технікою;
- вибором найкращих виражальних засобів для досягнення професійної виконавської майстерності;
- будовою музичних фраз;
- тембровою технікою;
- розвитком мистецтва читання з аркуша, умінням орієнтуватися при випадкових помилках під час виконання;
- навичками самостійної роботи над музичним твором;
- артистичною поведінкою на сцені;
- вмінням швидкого, міцного і довготривалого запам’ятовування музичного твору;
- опановуванням окремими технічними складнощами;
- нетрадиційними засобами виразності (мікрохроматика, багатозвуччя тощо);
- спорідненими інструментами;
- навичками наукової діяльності.

Програмні компетентності:
Загальні компетентності (ЗК):
ЗК 2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми;
ЗК 3. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології;
ЗК 4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність);
ЗК 7.Здатність до міжособистісної взаємодії;
ЗК 8. Здатність працювати в міжнародному контексті;
ЗК 9. Здатність працювати автономно.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності спеціальності (СК):
СК 1. Здатність створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції;

СК 2. Усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями конкретного історичного періоду;
СК 3. Здатність розробляти і реалізовувати творчі проекти по створенню / інтерпретації / аранжуванню та перекладу музики;
СК 4. Здатність інтерпретувати художні образи у виконавській / композиторській / педагогічній діяльності;
СК 5. Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації;
СК 6. Здатність викладати спеціальні дисципліни в закладах освіти з урахуванням цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти;
СК 7. Здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету;
СК 8. Здатність взаємодіяти з аудиторією для донесення музичного/навчального матеріалу, вільно і впевнено репрезентувати свої ідеї (художню інтерпретацію) під час публічного виступу.

Програмні результати навчання:
ПРН 1 Володіти професійними навичками виконавської, творчої та педагогічної діяльності;
ПРН 3 Визначати стильові і жанрові ознаки музичного твору та самостійно знаходити переконливі шляхи втілення музичного образу у виконавстві;
ПРН 4 Професійно здійснювати аналіз музично-естетичних стилів та напрямків;
ПРН 5 Вибудовувати концепцію та драматургію музичного твору у виконавській діяльності, створювати його індивідуальну художню інтерпретацію;
ПРН 6 Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських та педагогічних інтерпретацій;
ПРН 7 Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом;
ПРН 8 Здійснювати викладання гри на інструменті / вокалу /диригування / теорії, історії музики / композиції з урахуванням потреб здобувача освіти, цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувача;
ПРН 9 Здійснювати ефективне управління мистецькими проектами, зокрема, їх планування та ресурсне забезпечення;.
ПРН 10 Приймати ефективні рішення в галузі культури і мистецтва, аналізувати альтернативи та оцінювати ризики.

Перелік тем

Тема 1. Ознайомлення та аналіз музичних творів які входили до обов'язкових музичних творів програм провідних Міжнародних та Всеукраїнських виконавських конкурсів з номінації ударні інструменти.
Тема 2. Основи музичної педагогіки: (практика, досвід, робота з студентами молодших курсів освітнього ступеня бакалавр)
Тема 3. Стильові особливості виконання музичних творів композиторів середньовіччя, ренесансу, бароко.
Тема 4. Характерні ознаки та специфіка музичних творів епохи класицизму.
Тема 5. Експресія та агогіка, внутрішнє піднесення та динамічна глибина музичних творів композиторів – романтиків.
Тема 6. Національні інтонації, звуковедення, змістовність музичних творів композиторів України.

Тема 7. Фьюжен, вплив на мистецтво виконавства інших видів мистецтва: (живопис, театр, скульптура, архітектура, література, тощо).
Тема 8. Концертний виступ – як форма творчості.
Тема 9. Критика та аналіз, рецензування та висновки особистого виконавства (шляхи вдосконалення).
Тема 10. Індивідуальність та традиції.

Форми та технології навчання

Індивідуальні заняття, самостійна робота, публічні виступи (академічні концерти, іспити, концерти класу, тощо)

Навчальні ресурси

Робота в аудиторіях, публічні виступи на сценах концертних залів НМАУ ім. П.І. Чайковського.

Методи контролю.

Підсумковими формами контролю з дисципліни **Фах (підготовка магістерської виконавської програми)** за професійним та творчим розвитком студентів освітнього ступеня **«Магістр»** є екзамени у 1 – 2 семестрах, атестаційний іспит наприкінці 3 семестру. Крім того, протягом кожного семестру студент освітнього ступеня **«Магістр»** мусить не менше одного разу виступити в академічному концерті з спеціально підготовленою програмою, що створює певну ритмічність сценічного досвіду та виступає своєрідним аналогом обов'язкового семінару.

Система оцінювання публічного виступу студента

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього в балах
1.	Відповідність виконання музичного тексту (темпи, нюанси, культура виконання штрихів)	від 1 до 25 балів
2.	Чистота виконання (інтонація)	від 1 до 25 балів
3.	Дотримання стилю, жанру та манера виконання.	від 1 до 25 балів
4.	Розкриття художнього змісту музичного матеріалу.	від 1 до 25 балів

Критерії оцінювання виконавської майстерності студентів

90-100-A (відмінно) – відповідає яскравій грі на фаховому інструменті із якісною реалізацією всіх технологічних компонентів виконавської майстерності: культура штрихів, виразна динаміка, бездоганна техніка, сценічний артистизм, тощо.

82-89-B (добре) – відповідає якісному виступу, але з наявністю незначних недоліків, як то: текстові неточності, неритмічна техніка, недостатня динамічна виразність, не точне відчуття форми або стилю, тощо.

74-81-C (добре) – відповідає впевненому виступу, але з наявністю певних вад, як то: текстові неточності, неритмічна техніка, недостатня динамічна виразність, не точне відчуття форми або стилю тощо.

64-73-D (задовільно) – наявність певних вад у грі виконавця, як то: погано вивчений текст твору, помилки у техніці, не виразна динаміка, погане відчуття ансамблю, аморфність у формі тощо.

60-63-E (задовільно) – наявність значних вад у грі виконавця, як то: не вивчений текст твору, недоліки у техніці, погана інтонація, не виразна динаміка, відсутність відчуття ансамблю, нерозуміння форми тощо.

35-59-FX (незадовільно) – рівень виконання твору студентом не відповідає вимогам кафедри та вимогам НМАУ ім. П.І. Чайковського.

1-34 - F (незадовільно) - Студент не засвоїв матеріал програми внаслідок порушення навчальної дисципліни та неприпустимого ставлення до предмета.

Інклюзивне навчання

Жоден студент не має відчувати себе іншим та виключеним з освітніх, культурних і соціальних процесів – це головне завдання інклюзії.

Поза аудиторні заняття

Передбачається у межах вивчення навчальної дисципліни участь студентів у міжнародних та вітчизняних виконавських конкурсах, творчих заходах, концертах класу тощо.

Рекомендована література

1. Андреєва О. Ударні інструменти сучасного симфонічного оркестру, Київ: Музична Україна, 1985, с. 72.
2. Бєлова Є. Д. Звукообрази ударних інструментів: сучасність та ретроспекції / Науковий посібник: Аспекти історичного музикознавства / Вип. XIX–XX / Харківський національний університет мистецтв імені І. П. Котляревського. 2020. С. 120-139
3. Білодіда І. Одинадцяти томний «Словник української мови», Київ: Наукова думка, 1970.
4. Богданов В. О., Богданова Л. Д. Історія духового музичного мистецтва України : від найдавніших часів до початку XX ст. : у 2 т. Харків, 2013. Т. 2. 345 с.
5. Богданов В.О., Богданова Л.Д. Історія духового музичного мистецтва України: від найдавніших часів до початку XX ст.: В 2-х томах – Т.1. – Х.:ФО-П Сілічева С.О., 2013. – 384 с.
6. Богданов В. О. Класи духових інструментів у музичному училищі при Київському відділенні ІРМТ (1870 - 1913 рр.) / В. О. Богданов // Вісник Харківської держ. академії дизайну і мистецтв. – Харків, 2006. – № 7. – С. 26-34.
7. Васильович Ч. Г. Interviewee, Ars Nova. Інтерв'ю. 1 березень 2015.
8. Ключак В., «Глава УГКЦ Святослав Шевчук нагородив Лева Грицака» Трускавець, 2013.
9. Круль П. Ф. Національне духове інструментальне мистецтво українського народу (малодосліджені сторінки історії) / П. Ф. Круль [Монографія]. – К.: НАН України, 2000. – 324 с.
10. Круль, П. Ф. Духовий інструментарій в історії музичної культури України : підручник для вищих музичних закладів IV рівня акредитації / Петро Круль. – Івано-Франківськ: Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2013. – 218 с
11. Модзалевський В. До історії українського ліярництва (про людвісарів та конвісарів), т. 1, Київ: Збірник секції мистецтв / Українське наукове товариство, 1921.
12. Симоненко В. Блінов Олександр / Українська енциклопедія джазу.
13. Тарківська-Нагиналюк О. Д. Педагогічні умови розвитку метроритмічного чуття майбутніх учителів музики в ансамблі українських народних інструментів.

Педагогічна освіта: теорія і практика: зб. наук. праць. Вип. 25 (2-2018). Ч. 2. Кам'янець-Подільський, 2018. С. 108–116.
14. У Софії Київській заграються на корильйоні Дзеркало тижня 2009.
15. Черненко Г. В. Малиновий дзвін Карильйону, / Київ, 1999.
16. Черненко Г. В., «Як дзвін став малиновим?», Дзеркало тижня.
17. Черненко Г. В., Interviewee, Ars Nova. Інтерв'ю. 1 березеня 2015.
18. Черненко Г. В., Interviewee, Ударні інструменти. (Інтервю). 29 Січень 2018.
19. Черненко Г.В. Стаття «У Софії Київській заграються на корильйоні» Дзеркало тижня 2009.
20. Юцкевич Ю. Є., Музика. Словник-довідник., Тернопіль: Богдан, 2003.
21. Янішевський В. Михайлівський «карильйон,» Київ, 2003.

Допоміжна література

1. Adler Samuel. The Study of Orchestration. W. W. Norton & Company, 3rd edition, 2002. ISBN 0-393-97572-X
2. Arro E., Die altrussische Glockenmusik. Eine musikslavistische Untersuchung, Wiesbaden: Musica Slavica. Beiträge zur Musikgeschichte Osteuropas, 1977.
3. Bajzek, Dieter Percussion : an annotated bibliography with special emphasis on contemporary notation and performance. Metuchen, N.J. : Scarecrow Press; 1988
4. Burton G. Evolution of Mallet Techniques // Percussionist. 1973. Vol. 10. No. 3. P. 30–36.
5. Carroll, Raynor Symphonic repertoire guide for timpani and percussion. Pasadena, Calif. : Batterie Music ; New York, N.Y. : Exclusively distributed by C. Fischer; ©2005
6. Del Mar Norman. Anatomy of the Orchestra. University of California Press, 1984. ISBN 0-520-05062-2
7. Ferrell Robert G. Percussion in Medieval and Renaissance Dance Music: Theory and Performance. 1997. Retrieved February 22, 2006.
8. Goodman Saul (1988) [1948]. Modern Method for Tympani. Van Nuys, California: Alfred Publishing Company, Inc. ISBN 978-0-7579-9100-4.
9. Hoffman Stewart. Playing Timpani | Timpani Techniques | High School Percussion. Toronto, ON: Stewart Hoffman Music. Archived from the original on April 24, 2012. August 9, 2012.
10. Jones, Brett. Percussion Performance: Timpani. School Band and Orchestra. Las Vegas, Nevada: Timeless Communications. October 12, 2018.
11. Jones, Richard K. In Search of the Missing Fundamental. The Well-Tempered Timpani. Retrieved September 23, 2018.
12. Krentzer Bill (December 1969). The Beethoven Symphonies: Innovations of an Original Style in Timpani Scoring. Percussionist. Percussive Arts Society. 7 (2): P. 55–62.
13. Larrick G. Analytical and Biographycal Writing in Percussion Musik. N.Y. – Bern – Frankfurt am Main – Paris: Peter Lang, 1989.
14. Larrick, Geary Annotated Bibliography of Percussion Music Publication.
15. McNamee David (2009-04-27). «Hey, what's that sound: Timpani». The Guardian. Retrieved September 23, 2018.
16. Power, Andrew (April 1983). Sound Production of the Timpani, Part 1». Percussive Notes. Percussive Arts Society. 21 (4): P. 62–64.
17. Siwe, Thomas Percussion solo literature. Champaign, Ill. : Media Press; ©1995
18. Skei, Allen B. Woodwind, brass, and percussion instruments of the orchestra : a bibliographic guide New York : Garland; 1985

19. Stevens L. H. The Method of Movement for Marimba with 590 exercises. Elberon, New Jersey: Keyboard Percussion Publications, 1990. 109 p.
20. Varèse L. A Looking-Glass Diary, P. 290.
21. Zeltsman N. Traditional Four-Mallet Grip // Percussive Notes. Aug. 1995. P. 50–54.
22. Zirkle Th. A. Dissertation: Developing a Four-Mallet Marimba Technique; a Brief History of Four- Mallet Technique. Louisiana State University Press, 2003. 164 p.